

[Ole Bernt Henriksen]

mark en smuk tradition for, at vi ligefrem starter forskningsgrene her i landet.

Når vi har brug for det, er en del af årsagen, at vi generelt har vidende grundforskere, hvis indsigt og metoder kan bruges, når nye forskningsområder skal opdyrkes.

For resten skal vi nok ikke skelne så meget mellem grundforskere og målforskere, for gode målforskere har formentlig grundforskernes nysgerrighed og øvrige egenskaber, og de videnskabelige metoder er jo de samme. Her taler jeg ikke om udredninger, der er udført af forskere, men om egentlig forskning. Hvis målforskerne ikke har det, er de næppe forskere, men produktudviklere, og det er meget muligt, at vi var tjent med at fremskaffe eller uddanne flere produktudviklere, som normalt vil være nysgerrige og opfindsomme og videnskabeligt velfunderede. Man kunne sige, at de var broen mellem forskningen og erhvervslivet, og denne bro må meget gerne være både gyngende og med trafik begge veje.

Jeg vil gerne i denne helt principielle debat henlede opmærksomheden på kommunikationsproblemet. Jeg kan ikke finde et bedre og mere mundret ord for det, men skal prøve at beskrive virkeligheden, som jeg ser den.

Virkeligheden er, hvad ministeren også gør opmærksom på, at det er staten, der finansierer størstedelen af den danske forskning, og Folketinget må derfor bekymre sig om, hvorvidt vi nu også har tilstrækkeligt indseende med, at pengene bliver brugt rigtigt og fornuftigt og i sidste instans efter vælgernes ønsker. Det er ganske rimeligt, og jeg synes, at ministeren har gjort endog ganske usædvanlig meget for at informere os om, hvordan han foreslår at vi skal blive enige om at disponere.

Tilbage står imidlertid, at der mellem os og forskeren er indskudt institutter og fakulteter og konsistorier og direktorater og ministerier, og det kan være en anelse svært at sende budskaber gennem alle disse og endnu flere filtre. Vi skal derfor spørge os selv, om vi kan eller ønsker at styre gennem disse filtre eller »misforståelsesforstærkere«, som man måske kunne kalde dem, eller vi inden for de varierende økonomiske rammer skulle gå ind for forskningsfrihed, således at vi beskyttede mod afskedigelse af kvalificerede, men måske også kontroversielle forskere,

fordi store forskere næsten altid er kontroversielle, at lokale forskningsudvalg ikke kunne få besluttende kompetence, at vi hævde kvalitetskravene før varig ansættelse til pensionsalder, og at annua blev forstærket, og at varsler om eventuelle nedskæringer som følge af omflytning af bevillinger blev gjort længere.

Vi lægger virkelig vægt på forskningsvirksomhed, således som ministeren også gør, og på, at man kan stole på den enkelte forsker. Forskere skal ikke bruges til at rapportere og søge at retfærdiggøre sig og til at kæmpe mod bureaukratier. De skal ikke – det synes jeg er et overordnet mål – stå til regnskab for organer, der ikke har faglig kompetence. Fordi staten betaler mest til forskningen, er styringen politisk, men man kan styre på forskellige måder, og Folketinget står sig formentlig bedst ved at sætte sig to hovedmål: at forskningen skal være fri, og at den fungerer under vilkår, som den kender, og som kun ændres langsomt med lange varsler.

Jeg er ganske på linje med ministeren i hans bestræbelser for at nå dertil, og jeg synes, at der er gjort et storartet arbejde for at skabe om ikke stabilitet, for her må Folketinget jo tage forbehold, men nogle langsigtede retningslinjer, der øger forskningsfriheden.

På Det Konservative Folkepartis vegne vil jeg imidlertid gerne understrege, at vi ønsker at befri forskerne for papirarbejdet, som de normalt er svagt kvalificerede til at udføre. Vi beder dem om at forske, det vil sige udføre det arbejde, som de tit er højt kvalificerede til at udføre.

Til gengæld – det vil jeg gerne spørge om ministerens holdning til – kunne man måske spørge den enkelte forsker, f.eks. en gang om året, hvad han laver, altså få en statusrapport om hans arbejde og høre hans egne forslag til, hvad han mente han burde udføre i fremtiden. Hvis vi fik sådan nogle rapporter og ønsker ind, så fik vi også mulighed for at vurdere, om de midler, vi anvender, er tilstrækkelige, utilstrækkelige eller måske for store, for efterhånden som vi øger forskningsbevillingerne, må vi være interesseret i, at de bruges på en rimelig fornuftig måde.

Til slut skal jeg give udtryk for, at forskere efter vores opfattelse må kunne afskediges, når de forsømmer deres tjenesteforpligtelser, men at afskedigelse af forskere af andre